

Een nieuwe governancecode

Van 100 naar 6 pagina's

De nieuwe governancecode voor de kinderopvang is volkomen anders dan zijn voorganger. Waar zit 'm dat in? De nieuwe code voor de kinderopvang is nadrukkelijk bedoeld om te inspireren en bevat geen juridisch afdwingbare normen.

🗨️ Bert Bukman

🗨️ Peter Kos

'T

'Toen we begonnen met het opstellen van een nieuwe governancecode voor de kinderopvang hebben we nog even overwogen om de vorige versie aan te passen. Maar dat bleek geen haalbare kaart. Er stond simpelweg te veel in. Vaak zelfs zaken die voor organisaties volstrekt niet relevant waren.' Dat zegt Leon Broere, toezichthouder bij diverse maatschappelijke organisaties en lid van de commissie die de nieuwe governancecode opstelde. De code werd afgelopen najaar gepresenteerd door de opstellende organisaties VTOI-NVTK (toezichthouders in de kinderopvang) en bdKO (bestuurders).

Net als Broere zijn de meeste betrokkenen van mening dat de nieuwe code volkomen anders van karakter is dan zijn voorganger. De vorige versie was ruim 100 pagina's dik en *rule*

based. De nieuwe code telt goedbeschouwd maar 6 pagina's, waarop evenzoveel beginselen van deugdelijk bestuur en toezicht kort en helder worden uitgewerkt, plus een uitgebreide inleiding (zie kader). De nieuwe code is geïnspireerd op vergelijkbare documenten uit andere sectoren, waarin de strikte omschrijving van wat er allemaal wel en niet mag al langer is losgelaten.

Niet afdwingbaar

De nieuwe code voor de kinderopvang is nadrukkelijk bedoeld om te inspireren en bevat geen juridisch afdwingbare normen. Dit vanuit de gedachte dat er al voldoende wet- en regelgeving is op dit vlak. De waarden die aan deze wet- en regelgeving ten grondslag liggen, worden in de code expliciet gemaakt. Desondanks is de code niet vrijblijvend. Van kinderopvangorganisaties wordt verwacht dat zij 'al het nodige' doen om aan de bepalingen te voldoen, aldus de inleiding.

'Daarmee dragen zij bij aan de eigen legitimiteit.' Bovendien dienen de kinderopvangorganisaties in hun jaarverslag aan te geven hoe zij de uitgangspunten van de code toepassen.

Professionalisering

Johan Vriesema, voorzitter van de bdKO, is al met al 'heel blij' met de nieuwe governancecode. 'Deze sluit aan bij de verdere professionalisering van onze branche', zegt hij. Niettemin benadrukt Vriesema dat de vorige code ook veel goeds heeft gebracht. 'Hij was inderdaad anders van karakter. Meer betuttelend, zou je kunnen zeggen. Maar desondanks was-ie destijds zinvol. De sector had het nog nodig dat tamelijk precies werd voorgescreven wat er wel en niet gedaan moest worden. Het was een toetssteen voor het handelen. Hoe stel je een toezichtsplan op, bijvoorbeeld. Vooral in de grotere organisaties is de code vrijwel dekkend toegepast, bleek uit een enquête.'

v.l.n.r.: Mirjam Hildebrand: kinderboekenschrijfster, kinderpsycholoog en jonge moeder; Antonet Hoorneman: vice-voorzitter VTOI-NVTK (en toezichthouder Kinderopvang SKDD); Johan Vriesema: voorzitter bdKO (en directeur-bestuurder FloreoKids)

Inmiddels zijn we tien jaar verder en is er ruimte voor een nieuwe aanpak, aldus Vriesema. 'Dat betekent een code op hoofdlijnen, waardegedreven. Een visiedocument dat uitnodigt om met elkaar aan de slag te gaan.' Lastig is wel de vraag hoe kleinere organisaties aanhaken bij de code. 'Bij de vorige versie was daar in elk geval geen sprake van', stelt Leon Broere vast.

'Daarvoor was het document simpelweg te lijvig en te complex. Wat dat betreft biedt de nieuwe code meer mogelijkheden.' Desondanks blijft het bereiken van kleine organisaties een uitdaging, voegt Johan Vriesema toe. 'We moeten nadenken hoe we ook bij hen de juiste snaar raken. Casussen uitwerken en best practises opstellen bijvoorbeeld.'

De zes uitgangspunten van de nieuwe governancecode

1. **Legitimiteit.** Zorg ervoor dat beslissingen van het bestuur en het interne toezicht te rechtvaardigen zijn.
2. **Doelgerichtheid en doelmatigheid.** Maak op basis hiervan een bewuste keuze voor een passende cultuur en een organisatie-model.
3. **Openheid en integriteit.** Geef als bestuurder of toezichthouder het goede voorbeeld en vermijd de schijn van belangenverstrengeling.
4. **Omgevingsbewustzijn en participatie.** Weet wat er leeft in de samenleving en zorg ervoor dat alle betrokkenen worden gehoord.
5. **Zelfreinigend en lerend vermogen.** Wees transparant over je beslissingen en schep een klimaat waarin van fouten en ervaringen van anderen wordt geleerd.
6. **Verantwoording en beheersing.** Hanteer deugdelijke normen voor onder meer financiën, risicobeheersing en de professionaliteit van bestuur en toezicht.

Bijeenkomsten

VTOI-NVTK en bdKO organiseren daarom voor hun leden enkele bijeenkomsten over de vraag hoe de modernisering van governance het beste kan worden vormgegeven. Dit gebeurt in samenwerking met Stefan Peij, de voorzitter van de commissie. Daarnaast is bdKO met de brancheorganisaties BK en BMK in gesprek over hoe de kleinere kinderopvangorganisaties (tot drie vestigingen) beter te bereiken en te inspireren om tot implementatie over te gaan. 'Het ei van Columbus hebben we wat dat betreft nog niet gevonden', aldus Johan Vriesema. 'De nieuwe code is compacter en daarmee meer abstract. Governance is sowieso een wat abstract thema. Je moet ervoor waken dat je de professionals in de sector niet het gevoel geeft dat ze aan steeds meer lastig uit te voeren eisen moeten voldoen.' De kans bestaat dus dat organisaties de implementatie van de code op het tweede plan plaatsen. Leon Broere ziet wat dat betreft kansen voor bijvoorbeeld medezeggenschapsraden en ouderorganisaties. 'Ook zij zullen belang hechten aan een goede governance. Zij zijn in de positie om erop aan te dringen dat de code wordt nageleefd. Ook dat kun je in de communicatie benadrukken.'

Levend document

Tot slot de vraag: de vorige governancecode heeft lange tijd dienst gedaan. Hoe zit dat met de nieuwe code? 'Ik denk dat deze zeker vier jaar meegaat', verwacht Broere. 'Er tussentijds naar kijken is een goed idee, want zo'n code moet een levend document zijn. Maar de uitgangspunten staan, en daarmee kunnen we een aantal jaren verder. We hebben er tenslotte goed genoeg over nagedacht.' <

OP 10 MAART IS ER EEN INSPIRATIESESSIE OVER DE GOVERNANCECODE. KIJK DAARVOOR OP DE SITE VTOI-NVTK.NL ONDER AGENDA.